

PRZYPADAJĄCY (40) *part praes act*

-pã- (34), -pa- (4); -pa- *HistAl*; -pã- : -pa- *Mącz* (1:2), *SarnStat* (22:1); *drugie a jasne*.

sg *m N* przypadający (2). ◇ *G* przypadając(e)go (1). ◇ [*D* przypadając(e)mu.] ◇ *f N* przypadającą (2); -ã (1), -(a) (1). ◇ *G* przypadając(e)j (2). ◇ *A* przypadającą (1). ◇ *I* przypadającą (2). ◇ *n G* przypadając(e)go (1). ◇ *pl N subst* przypadające (11); -é (8), -(e) (3). ◇ *G* przypadających (2). ◇ *A subst* przypadające (12); -é (10), -(e) (2). ◇ *I f* przypadającymi (1). ◇ *L* przypadających (3).

Sł stp brak, Cn s.v. przypadkowy, Linde XVIII w. s.v. 1. przypaść; poza tym w objaśnieniu s.v. przypadkowy.

1. *Przybywający w jakieś miejsce; o ruchu w poziomie* (3) :

α. *O dopływie rzeki: wpływający, wpadający [do czego]* (1) :

Wyrażenie: »rzeki przypadające« (1): (*nagł*) *FLIS* (-) *To ielt/ Spulzcżanie ftátkow Wiflą/ y infzymi rzekami do niey przypadającymi KlonFlis kt.*

β. *O żywiołach (wietrze i wodzie): uderzający, wdzierający się* (2) : *Irrumpens ventus, fluvius irrumpens, Wdzierający lie/ álbo przipadający. Mącz 361b.*

Wyrażenie: »przypadający wiatr« (1): *Y ftał fię z prędká z niebá fzum/ iákoby przypadającego wiátru gwałtownego [tanquam advenientis spiritus vehementis] WuJNT Act 2/2.*

2. *Atakujący* (1) : *niektorzy też przychodząc do oney rzeki á nie mogąc wciekąc przez nią/ od przypadających nieprzyacioł [ab insequentibus hostibus] fą pobići HistAl F4v.*

3. *Zdarzający się, dziejący się, przytrafiający się; incidens Modrz; contingens, occurrens JanStat* (28) :

a. *O wydarzeniach o charakterze ogólnym, obejmujących określone terytorium* (8) : *wszakże iż poftánowienia praw [...] dla odmiennosci y chytrości ludzkiéy niedoftátteczné bywáią/ y częftokroć wątpliwości przypadające niemogą bydź przez nie doftáttecznie deklárowané SarnStat 915.*

Wyrażenia: »przypadające potrzeby« = *necessitates occurrentes JanStat [szyk 3:2] (5): A ták opátruiąc ftan Królewki/ y potrzeby przypadające/ á żeby zá czáfem mogły bydź wyfwobodzoné wftyłtki dobrá ftołu Królewkiégo/ vftáwiono ielt/ iż [...] SarnStat 83; godzi lie/ iefli ich [pieniędzy] co odpráwiwfzy/ zá czáfem przypadające potrzeby [expeditis ... necessitatibus JanStat 309]/ zoftátanie/ dla przyfzłych potrzeb pilnie chowác SarnStat 334 [idem] 411, 943 [2 r.].*

»przypadki przypadające« (1): *Abowiém záchowánié wierności tym mocnieyfzé [...] lie sftawa: gdy zyczliwość páná zwierzchniego przeciwko poddánym fwym ták lie pokázuie: iáko ich [...] przypadki pofpolicie przypadające [eventuum communium ius JanStat 22] zá czáfem przynofzą. SarnStat 908.*

α. *O zjawiskach astronomicznych [kiedy]* (1) : *iż zá każdą rzeczą/ do których włańność iego/ Constellátia ná ten czas przypadająca/ niešie: vczą [...] efekty wftyłtkim nam świádomé Oczko 30v.*

b. *O wydarzeniach o charakterze indywidualnym pochodzących z zewnątrz (też w postaci realizacji czyichś zamysłów)* (4) : *ktorzy [stoicy] pokládali [...] duŹe w niwecz obrocone być po śmierci człowieczey/ á rzeczy przypadające ná czáfy przychodzić káždemu. BielKron 156; Z tąd [z pohamowania namiętności] ná oftátek roście męftwo/ ktore záchowuie w niebezpiecznościách przypadających [in periculis incidentibus] ftałość y przyftoyność ModrzBaz 8.*

[*przypadający na co [= na kogo] od kogo: Iefzczéc Ewángelicy winni/ że iuż po trzy kroć ná fwoy Zbor [...] przypadającemu frogiemu od Xięzey [...] gwałtowi/ dokąd mogli fię záftáwiali Respons Bv.]*

Wyrażenie: »przygoda przypadająca« (2): IZ częstokroć przydawa fie obywatelóm Królestwá/ zá przygodą przypadającą [*casu contingente JanStat 628*] [...] z Królestwá z potrzeby wyiechác *SarnStat 157 [idem] 921*.

c. O faktach związanych z organizacją życia społecznego (15) : gdyż nie zliczona liczbá iest tych rzeczy ná każdą godzinę przypadających/ ktore prędkiey rády potrzebuią *GórnRozm M3v; WSzyłtkie inné winy [= kary] przypadające dla niedostátku iednéy litery/ álbo całego łłowá [...] w Pozwie [...] pfiujemy SarnStat 752 [idem] 824, 992*.

α. O sprawach sądowych: trafiający gdzieś w celu rozpatrzenia, też: należący do kompetencji określonego sądu (10) :

Wyrażenia: »roki [kiedy] przypadające« (3): ROki Ziemłkie Siérádzkie/ *poft Conductum Pafchae* [...] przypadające/ wftáwiami/ áby łądzoné były *SarnStat 725*; TObie Szłáchetnému N. dziedźicowi N. rołkázuiemy: ábys ná Rocéch Ziemłkich tám á tám bliłko przypadających [*in terminis terrestribus ... proxime celebrantibus JanStat 533*] ná łkárę szłáchetného N. z N. łtánął. *SarnStat 1242, 731*.

»[za czym = w wyniku czego] ná sąd przypadający« (2): iż [...] zá ápelláciámi ná łąd náłz królewłki przypadające łpráwy [...] łądzic y odpráwowác mamy *SarnStat 1062 [idem] 1191*.

»sprawy, kauzy przypadające« [*w tym: na co (3), do kogo, do czego (= do jakiego sądu) (2), z czego (= w wyniku czego) (1), na co (1), gdzie (1), skąd (= z jakiej instancji) (1)*] (6:1): *Diar 24*; które łpráwy nietylko z pozwu/ ále y z ápelláciéy [...] przypadające/ łądzoné máią bydź ná Tribunale w łześć niedziél po ápelláciéy *SarnStat 7*; A mieyłkie łpráwy Práwá Máýdeburłkiego [...] do nas y Dworu náłżego przypadające/ będą Polłkim piłmem odpráwowané. *SarnStat 1192 [idem SarnStat 1062] 865, 1062 [2 r.], 1191*.

β. O procencie od pożyczki: wynoszący (1) :

Wyrażenie: »w [jakim] czasie lichwa przypadająca« = *procent od pożyczki za jakiś okres (1)*: Interusurium – Wtim czafie lichwa przipadająca. [...] *Commodum est vel usura medii temporis. Calep 556a*.

d. O wyodrębnionych jednostkach czasu: następujący (1) :

Wyrażenie: »święta przypadające« (1): Świętá rozmáicie [= w różnym czasie] przypadające. *Adwent/ Dni poftu wielkiego/ Wielkanoc/ w Niebo wftápienie Páńłkie/ Świętki/ dzień Troyce świętey/ y dzień Bożego Ciála. LatHar ++7*.

4. O dobrach materialnych: dostający się komuś, stający się czyjś własnością; należący się komuś (4) :

przypadający komu (1): á páná tákowégo z którégó dziedźiny ci gwałtownicy wyłzli ná winę piętnądzieltą nam przypadającą łkázuiemy [*in poenam Piątnadziestą nobis decernimus incidisse JanStat 617*]. *SarnStat 679*.

przypadający na kogo (3): Cerno haereditatem pro adeo haereditatem, Dochodzę á dołtępuyę dziedźictwá á ymieniá ná ine przipadającego. *Mącz 48c*; Oycze/ day mi część máiętnołci ná mię przypadającej [*quae me contigit*]. *WujNT Luc 15/12; SarnStat 96*.

5. Zbliżający się w czasie (1) : Potym S. Chryzołtom wodą przeżegnáną krzyżem S. chorego polał y od przypadającej łmierci wybáwił. *SkarŻyw 86*.

6. *Odnoszący się do czegoś, dotyczący czegoś [ku czemu] (1) : (nagł) Zwierziniec (-) W którym rozmaitych stanów ludzi/ zwierząt/ y ptaków/ kształty/ przypadki/ y obyczajów/ są właśnie wypisane. A zwłaszcza ku częściom dzisiejszym naszym niejaką przypadające. RejZwierz kt.*

7. *W wyrażeniu: »pod sens nieprzypadający« = niewidzialny, niewidoczny, niematerialny (1) : Incorporatus, Niewidomy, pod sens nieprzypadający. Mącz 66b.*

8. *W funkcji przymiotnika: Przypadkowy, nieprzewidywany; accidentalis Cn (1) : Za wtore summy [Jan Łaski] liczył/ żeby co rok dwudziestą część tychże dochodów każdy dał [do skarbcza zwanego „Górą zbożności”]. Trzeciemy summy przypadające były [Tertiariae fortuitae essent] ModrzBaz 121v.*

Synonimy: 1. przybywający, przychodzący; 2. najeżdżający, napadający; 3. przygadający się, przytrafiający się, trafiający się; 6. przynależący.

Cf PRZYPADAĆ

LWil